

PRZEDMIOTOWE OCENIANIE Z CHEMII w Gimnazjum im. Janusza Kusocińskiego z oddziałami integracyjnymi w Łobudzicach

Opracowała: mgr Małgorzata Dylewicz

Przedmiotowy system oceniania z chemii w gimnazjum został opracowany w oparciu o:

1. Rozporządzenie MEN z dnia 30 kwietnia 2007 roku w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania egzaminów i sprawdzianów w szkołach publicznych (Dz. U. Nr 83 z 2007r.).
2. Podstawę programową nauczania chemii w gimnazjum.
3. Wewnątrzszkolne Ocenianie Gimnazjum im. Janusza Kusocińskiego z oddziałami integracyjnymi w Łobudzicach.
4. Program nauczania chemii w gimnazjum „Chemia Nowej Ery” autorstwa Teresy Kulawik i Marii Litwin wydanym przez Wydawnictwo Nowa Era.

Przedmiotem oceniania są:

- wiadomości ucznia
- umiejętności
- postawa ucznia i jego aktywność

Cele ogólne oceniania na lekcjach chemii:

- rozpoznawanie przez nauczyciela poziomu i postępów w opanowaniu przez ucznia wiadomości i umiejętności w stosunku do wymagań programowych w gimnazjum,
- poinformowanie ucznia o poziomie jego osiągnięć edukacyjnych i postępach w tym zakresie,
- motywowanie ucznia do dalszej pracy,
- pomoc uczniowi w samodzielnym kształceniu chemicznym,
- przekazanie rodzicom lub prawnym opiekunom informacji o postępach dziecka w nauce chemii, trudnościach i specjalnych uzdolnieniach ucznia,
- dostarczanie nauczycielowi informacji zwrotnej na temat efektywności jego nauczania, prawidłowości doboru metod i technik pracy z uczniem.

Cele szczegółowe oceniania na lekcjach chemii:

1. Sprawdzanie stopnia przyswojenia i operowania informacjami chemicznymi:
 - znajomości pojęć chemicznych, faktów, praw, zasad i reguł,
 - rozumienia tekstu chemicznego
2. Sprawdzanie umiejętności posługiwania się chemią;
 - dokonywania spostrzeżeń i wyciągania na ich podstawie wniosków
 - stosowania wiadomości i umiejętności zdobytych na lekcjach chemii w życiu codziennym,
 - formułowania problemów i szukania sposobów ich rozwiązania,
 - stosowania metod chemicznych i matematycznych do rozwiązywania zadań praktycznych.

I. Metody i narzędzia oraz szczegółowe zasady sprawdzania i oceniania osiągnięć uczniów:

1. Prace pisemne:

- a) sprawdziany przeprowadzone po zakończeniu każdego działu programowego; sprawdzian musi być zapowiedziany co najmniej tydzień wcześniej, forma i zakres podawane są uczniom (ustalony termin zapisywany jest w dzienniku lekcyjnym z tygodniowym wyprzedzeniem)
- b) kartkówki obejmujące materiał z trzech ostatnich lekcji, trwające nie dłużej niż 15 minut (mogą, ale nie muszą być zapowiedziane), nie podlegają poprawie. W ciągu półrocza może się odbyć max 5 kartkówek.
- c) ćwiczenia w zeszytach ćwiczeń – przynajmniej raz w półroczu.
 - Termin oddania prac pisemnych – do dwóch tygodni po ich przeprowadzeniu. Prace pisemne uczeń otrzymuje do wglądu, po czym gromadzone są one w teczce osobowej ucznia, a rodzice mogą się zapoznać z nimi na spotkaniach z wychowawcą klasy.
 - Jeżeli uczeń nie pisał sprawdzianu, jest zobowiązany do jego zaliczenia w terminie dwóch tygodni od chwili oddania prac; w przeciwnym razie otrzymuje ocenę niedostateczną. Termin napisania sprawdzianu może być przedłużony z powodu dłuższej nieobecności ucznia w szkole. Termin ten ustala uczeń indywidualnie z nauczycielem.
 - Uczniowie nieobecni na kartkówce piszą ją w najbliższym terminie (1 tydzień); w przeciwnym razie otrzymują ocenę niedostateczną.
 - Jeżeli uczeń zachowuje się niewłaściwie podczas pisania prac kontrolnych tj. ściągą, zagląda do kolegi w ławce, odwraca się do kolegi, nie odkłada długopisu na prośbę nauczyciela (sygnał zakończenia pracy), wtedy uzyskuje ocenę niedostateczną.
 - Jeżeli uczeń nie korzysta z możliwości poprawy ocen ze sprawdzianów w dwutygodniowym terminie po oddaniu prac przez nauczyciela lub otrzymuje z nich oceny niedostateczne albo niższe niż z pracy pierwotnej, **jedyną formą poprawy ocen jest podwyższenie oceny rocznej według procedury zawartej w WO.**

2. Odpowiedzi ustne:

- a) na początku lekcji z trzech ostatnich tematów;
 - b) praca na lekcji (aktywność):
 - korzystanie z podręcznika i innych źródeł wiedzy biologicznej (przewodniki, czasopisma, audycje telewizyjne, programy komputerowe);
 - analiza ilustracji, wykresów, tabel, wnioskowanie;
 - wypowiedzi ucznia podczas rozwiązywania problemów.
- Wystawiona ocena powinna być krótko uzasadniona ustnie przez nauczyciela.

Ocena aktywności czyli zaangażowania ucznia w tok lekcyjny:

Aktywność oceniana jest znakiem „+” lub „-”

- a) trzy (+) – ocena bardzo dobra,
- b) trzy (-) – ocena niedostateczna

3. Prace domowe – różne w swojej treści i formie:

- a) krótkoterminowe – na następną lekcję;
- b) długoterminowe – projekty, albumy, prezentacje multimedialne, hodowle kryształów...
- c) prace dodatkowe – dla uczniów chętnych.

Praca krótkoterminowa ucznia powinna być sprawdzona przynajmniej raz w półroczu; za prace długoterminowe oceny otrzymują wszyscy uczniowie.

4. Inne elementy oceniania:

- a) systematyczność,
- b) sumienność (obowiązkowość),
- c) zainteresowanie przedmiotem,
- d) umiejętność prezentowania zdobytej wiedzy,
- e) łączenie wiedzy teoretycznej z umiejętnościami praktycznymi podczas rozwiązywania problemów ,
- f) współpraca i komunikowanie się w grupie (przekazywanie informacji, formułowanie pytań, organizacja pracy),
- g) samodzielność pracy,
- h) umiejętność korzystania z różnych źródeł wiedzy chemicznej,
- i) prowadzenie hodowli kryształów ,
- j) pomoc nauczycielowi w projektowaniu i przeprowadzaniu doświadczeń chemicznych.

5. Wpływ na ocenę śródroczną i roczną ma powtarzający się:

- a) brak zeszytu przedmiotowego i zeszytu ćwiczeń,
- b) brak podręcznika,
- c) brak pracy domowej.

6. Na koniec półrocza nie przewiduje się sprawdzianu lub testu zaliczeniowego.

7. Nie ocenia się ucznia do trzech dni po dłuższej usprawiedliwionej obecności w szkole, np. po chorobie – uczeń ma obowiązek taki fakt zgłosić nauczycielowi.

II. Uczeń może:

1. Jeden raz w półroczu (przy jednej godzinie tygodniowo) lub dwa razy w półroczu (przy dwóch godzinach tygodniowo) zgłosić swoje nieprzygotowanie (przed lekcją), ale nie może być to przed zapowiedzianym powtórzeniem pisemnym lub ustnym oraz w styczniu i w czerwcu (przed wystawianiem ocen śródrocznych i rocznych). Zgłoszenie takie zostaje odnotowane przez nauczyciela w dzienniku lekcyjnym.
2. Zgłosić nauczycielowi brak zeszytu przedmiotowego, zeszytu ćwiczeń lub pracy domowej na początku lekcji:
 - poinformowanie nauczyciela przez ucznia jest równoznaczne z otrzymaniem „-„;
 - nie poinformowanie nauczyciela przez ucznia powoduje wystawienie oceny niedostatecznej;Uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną za 3 minusy, które dostał za brak zeszytu lub brak pracy domowej.
3. Poprawić niekorzystną ocenę z pracy pisemnej w terminie dwóch tygodni od momentu oddania prac przez nauczyciela (wcześniej ustalić zasady poprawy z nauczycielem). Poprawa sprawdzianu jest dobrowolna.
 - uczeń ma prawo do jednokrotnej próby poprawy oceny niedostatecznej z **każdego** sprawdzianu pisemnego;
 - uczeń ma prawo do jednokrotnej próby poprawy innej oceny niż niedostateczna z **jednego** dowolnego sprawdzianu raz w semestrze;
 - poprawiona ocena odnotowana jest w dzienniku obok poprzedniej, przy czym obydwie brane są pod uwagę przy ustaleniu oceny semestralnej.Jeżeli uczeń otrzyma niższą ocenę niż z pracy pierwotnej, traci możliwość poprawy następnych prac w semestrze.
4. Na bieżąco zgłaszać pytania o wyjaśnienie niezrozumiałej partii materiału.
5. Każdorazowo otrzymać uzasadnienie oceny otrzymanej za swoją pracę.

III. Ocenianie śródroczne i roczna:

1. Ocena jest jawna (wystawiona na lekcji).
2. Ocena wystawiana jest jako wypadkowa ocen cząstkowych (nie jest to średnia arytmetyczna).
3. Przy wystawianiu oceny śródrocznej lub rocznej bierze się pod uwagę wagę ocen uzyskanych przez ucznia. Największą wagę mają oceny z prac pisemnych tj. sprawdzianów i testów obejmujących dział lub większą partię materiału.
4. Na prośbę ucznia lub jego rodziców wystawiona ocena będzie uzasadniona przez nauczyciela.
5. Uczeń niesklasyfikowany z przedmiotu za I półrocze ma możliwość zaliczenia poszczególnych partii przerobionego materiału w sposób pisemny w ciągu dwóch miesięcy II półrocza.

IV. Kryteria oceniania:

1. Kryteria wymagań na poszczególne oceny szkolne zostały opracowane do każdego działu oraz każdej jednostki lekcyjnej.
2. Przeliczanie procentowe ocen z prac pisemnych:
 - 100% prawidłowych odpowiedzi oraz zadanie dodatkowe o wyższym stopniu trudności – **ocena celująca**
 - 90% - 100% prawidłowych odpowiedzi – **ocena bardzo dobra**
 - 70% - 89% prawidłowych odpowiedzi – **ocena dobra**
 - 50% - 69% prawidłowych odpowiedzi – **ocena dostateczna**
 - 36% - 49% prawidłowych odpowiedzi - **ocena dopuszczająca**
 - 0% - 35% prawidłowych odpowiedzi – **ocena niedostateczna**

W ocenach z prac pisemnych przewiduje się znak „+” i znak „-”, przy pośrednich ilościach procentowych.

V. Gromadzenie informacji o uczniu:

- a) oceny w dzienniku;
- b) kontrola zeszytów ćwiczeń i zeszytów przedmiotowych (przynajmniej raz w półroczu);
- c) gromadzenie prac pisemnych w teczках uczniów;
- d) gromadzenie prac wykonanych przez uczniów – albumów, plakatów, ulotek, prezentacji multimedialnych ...

VI. Informacje o postępach uczniów w nauce i zachowaniu:

- a) przekazywane im samym;
- b) przekazywane rodzicom w czasie:
 - zebrań klasowych (raz na dwa miesiące);
 - dni otwartych (pierwszy wtorek każdego miesiąca);
 - spotkań po zakończeniu półrocza;
 - spotkań indywidualnych,
 - korespondencyjnie.

VII. Sposoby korygowania niepowodzeń szkolnych i podnoszenia osiągnięć uczniów:

1. Możliwość poprawy ocen niedostatecznych z pracy klasowej / sprawdzianu – według przyjętych zasad w WO.
2. Umożliwienie zwolnienia ucznia z pracy klasowej, kartkówki lub odpowiedzi ustnej w wyjątkowych przypadkach losowych.
3. Uzupełnienie braków z przedmiotu w ramach konsultacji z nauczycielem w przypadku zgłoszenia chęci przez ucznia lub udział ucznia w zajęciach pozalekcyjnych będących w ofercie szkoły lub zaproponowanych przez nauczyciela.
4. Pomoc koleżeńska.

VIII. Uczniowie z dysfunkcjami orzeczonymi przez poradnię psychologiczno – pedagogiczne.

1. Uczniowie posiadający opinię poradni psychologiczno – pedagogicznej o specyficznych trudnościach w uczeniu się oraz posiadający orzeczenie o potrzebie nauczania indywidualnego są oceniani z uwzględnieniem zaleceń poradni.
2. Nauczyciel dostosowuje wymagania edukacyjne do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia posiadającego opinię poradni psychologiczno-pedagogicznej o specyficznych trudnościach w uczeniu się:
 - ✓ uczniowie o obniżonym poziomie wymagań edukacyjnych otrzymują ocenę dopuszczającą po uzyskaniu 20% ogólnej liczby punktów testu, sprawdzianu lub kartkówki;
 - ✓ w przypadku uczniów posiadających specyficzne trudności w nauce dotyczące pisania i czytania określane mianem dysleksji rozwojowej (dysleksja – trudności w czytaniu, dysortografia - trudności w nauce ortografii, dysgrafia – trudności dotyczące graficznej strony pisma) przy ocenie zadań i prac pisemnych błędy wynikające z orzeczonych dysfunkcji nie rzutują na ocenę;
 - ✓ uczniom posiadającym opinię o wydłużonym czasie pracy – wydłuża się czas prac pisemnych lub przewiduje się mniejszą ilość zadań;
 - ✓ uczniowie mający orzeczenie o trudnościach w pisaniu mogą zaliczać kartkówki i sprawdziany ustnie;
 - ✓ uczniom z upośledzeniem w stopniu lekkim obniża się wymagania programowe w zakresie formy i treści przygotowując im specjalne zagadnienia w pracach pisemnych i odpowiedziach ustnych oraz pracach domowych; uczniowie otrzymują te zagadnienia przed formą sprawdzianu pisemnego lub odpowiedzi ustnej.
3. W stosunku do wszystkich uczniów posiadających dysfunkcje zastosowane zostaną zasady wzmacniania poczucia własnej wartości, bezpieczeństwa, motywowania do pracy i doceniania małych sukcesów.

IX. Ubieganie się o ocenę roczną wyższą niż przewidywana – według procedury zawartej w WO.

X. Przebieg egzaminów poprawkowych i klasyfikacyjnych – według procedury zawartej w WO.

XI. Sposoby zapoznania uczniów i rodziców z Przedmiotowym Ocenianiem z chemii:

1. Uczniowie zostaną zapoznani z PO z chemii na pierwszej godzinie lekcyjnej tego przedmiotu w bieżącym roku szkolnym.
2. Rodzice zostaną zapoznani z WO na pierwszym spotkaniu z wychowawcami klas w danym roku szkolnym, a o sposobie oceniania z chemii mogą dowiedzieć się w czasie indywidualnych rozmów z nauczycielem przedmiotu podczas „dni otwartych” oraz na zebraniach rodzicielskich (PO z chemii jest zgodne z WO szkoły).

XII. Ewaluacja PO.

Pod koniec bieżącego roku szkolnego nauczyciel wspólnie z uczniami i rodzicami dokona analizy funkcjonowania przedmiotowego systemu oceniania na lekcjach chemii. Ewentualne zmiany w PO będą obowiązywały od następnego roku szkolnego.

Ogólne kryteria oceniania wiadomości i umiejętności ucznia z chemii

Ocenę celującą:

otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania na ocenę **bardzo dobrą** oraz:

- posiada dodatkową wiedzę znacznie wykraczającą poza program nauczania chemii, samodzielnie i twórczo rozwija swoje zainteresowania;
- potrafi zastosować posiadaną wiedzę do rozwiązywania bardzo trudnych zadań i problemów w nowych sytuacjach;
- biegle posługuje się zdobytymi wiadomościami używając terminologii fachowej oraz proponuje rozwiązania nietypowe;
- samodzielnie planuje wieloetapowe eksperymenty, przeprowadza je, analizuje wyniki;
- jego wypowiedzi mają przemyślaną konstrukcję, nie zawierają żadnych błędów;
- osiąga sukcesy w olimpiadzie chemicznej albo w konkursach chemicznych..

Ocenę bardzo dobrą :

otrzymuje uczeń, który opanował pełny zakres wiedzy i umiejętności określonych programem nauczania chemii w danej klasie

- swobodnie podaje i omawia przykłady ilustrujące poznane prawa;
- proponuje metody badań, bada i ustala zależności między poznanymi wielkościami fizykochemicznymi, dokonuje analiz i porównań;
- wyprowadza, wyjaśnia i uzasadnia związki między poznanymi wielkościami chemicznymi;
- samodzielnie i sprawnie posługuje się metodami algebraicznymi i graficznymi w złożonych zadaniach, łączących wiadomości z różnych działów, stosując posiadaną wiedzę w nowych sytuacjach;
- porównuje, interpretuje, wyjaśnia i uogólnia zależności między wielkościami i pojęciami chemicznymi;
- samodzielnie analizuje różne zjawiska i objaśnia otaczającą go rzeczywistość w oparciu o podstawy naukowe, teorie i modele, formułuje hipotezy i weryfikuje je;
- planuje i wykonuje eksperymenty, analizuje je, dokonuje opisu;
- korzysta z literatury popularnonaukowej i fachowej;
- swobodnie posługuje się językiem chemicznym w pełni samodzielnie budując wypowiedzi, popełnia sporadycznie drobne pomyłki;
- prowadzi zeszyt, korzysta z własnych notatek, podręcznika, innych materiałów dydaktycznych i dodatkowych lektur oraz ocenia wiarygodność tych źródeł.

Ocenę dobrą :

otrzymuje uczeń, który opanował wiadomości i umiejętności określone programem nauczania chemii w danej klasie na poziomie przekraczającym wymagania zawarte w podstawie programowej

- umie badać i interpretować poznane zależności między wielkościami chemicznymi;
- umie interpretować wykresy;
- podaje przykłady ilustrujące poznane prawa;
- umie wyjaśnić na czym polegają poznane zjawiska;
- stosuje poznane wzory i prawa samodzielnie i sprawnie posługując się metodami algebraicznymi w typowych sytuacjach zadaniowych;

- wyjaśnia, uzasadnia, analizuje, porównuje i interpretuje związki między poznanymi wielkościami;
- umie zaplanować proste eksperymenty, dokonać obserwacji i zapisywać ich wyniki
- w wypowiedziach sporadycznie popełnia błędy merytoryczne
- prowadzi zeszyt, korzysta z własnych notatek, podręcznika i dodatkowych lektur

Ocenę dostateczną :

otrzymuje uczeń, który opanował wiadomości i umiejętności określone programem nauczania chemii na poziomie nie przekraczającym wymagań zawartych w podstawie programowej

- umie posługiwać się nomenklaturą chemiczną, wzorami podstawowych związków;
- zna pojęcia i definicje podstawowych pojęć i wielkości chemicznych występujących w programie nauczania chemii;
- umie interpretować poznane prawa chemiczne;
- umie odczytywać dane z tablic i prostych wykresów, podaje przykłady ilustrujące poznane prawa;
- stosuje poznane wzory i prawa w prostych problemach;
- umie wykonywać obserwacje i opisywać je jakościowo;
- umie wykonywać proste doświadczenia według instrukcji i zapisywać ich wyniki;
- w wypowiedziach popełnia błędy merytoryczne;
- prowadzi zeszyt, korzysta z notatek i z podręcznika.

Ocenę dopuszczającą :

otrzymuje uczeń, który ma braki w opanowaniu podstawy programowej, ale braki te nie przekreślają możliwości uzyskania przez ucznia podstawowej wiedzy z chemii w ciągu dalszej nauki

- rozumie pytania i polecenia;
- umie posługiwać się symbolicznym zapisem pierwiastków, prostych związków i reakcji chemicznych;
- zna pojęcia i definicje podstawowych pojęć i wielkości występujących w materiale nauczania chemii;
- umie stosować posiadane wiadomości do wykonywania elementarnych obliczeń w bardzo prostych sytuacjach zadaniowych o niewielkim stopniu trudności;
- umie wykonywać podstawowe obserwacje prostych eksperymentów i opisywać je jakościowo;
- umie wykonywać bardzo proste doświadczenia pod kierunkiem nauczyciela
- w wypowiedziach popełnia liczne błędy merytoryczne;
- prowadzi zeszyt i korzysta z podręcznika.

Ocenę niedostateczną :

otrzymuje uczeń, który nie opanował wiadomości i umiejętności określonych w podstawie programowej z chemii a braki w wiadomościach uniemożliwiają dalsze zdobywanie wiedzy z tego przedmiotu

- nie rozumie pytań i poleceń;
- w wypowiedziach popełnia bardzo poważne błędy merytoryczne;
- nie umie obserwować i opisywać zjawisk;
- nie umie planować i wykonywać doświadczeń i analizować ich;
- nie umie interpretować wykresów i danych;
- nie umie korzystać z praw i zasad chemii do wyjaśniania wybranych zjawisk zachodzących w przyrodzie.